

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

Ръководство за прилагането на изключения съгласно Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда (Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, изменена с Директива 2014/52/ЕС) — член 1, параграф 3 и член 2, параграфи 4 и 5

(2019/C 386/05)

СЪДЪРЖАНИЕ

	<i>Страница</i>
1. Въведение	12
2. Отбрана и реагиране в граждански аварийни ситуации — член 1, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда	13
3. Изключителни случаи — член 2, параграф 4 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда	14
Разпоредби на Директивата	15
Транспониране	15
Значение на понятието „изключителни случаи“	15
Ограничения във връзка с поверителността	16
Изпълнение на целите на директивата	17
Разглеждане на възможността за други форми на оценяване и обществено участие	17
Задължение за информиране на Комисията	18
4. Законодателни актове — член 2, параграф 5 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда	18
Определяне на проекти, приети с национален законодателен акт	19
Съдебен контрол за проекти, приети с национален законодателен акт	19
5. Обобщение на основните елементи	20

1. Въведение

- 1.1. Настоящият документ предоставя актуализирана информация относно прилагането на член 1, параграф 3 и член 2, параграфи 4 и 5 от Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена с Директива 2014/52/ЕС (наричана по-нататък „Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда“). Посочените разпоредби предвиждат освобождавания от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. В настоящото ръководство е включен предишният документ на Комисията „Clarification of the application of Article 2(3) of the Environmental Impact Assessment Directive“ („Разяснения относно прилагането на член 2, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда“) и където е необходимо, са направени актуализации в него.
- 1.2. В член 1, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда се предвиждат възможности за освобождаване от нейното приложно поле на проекти или части от проекти, ако те служат единствено на целите на отбраната или за реагиране в граждански аварийни ситуации. Ако условията на тази разпоредба са изпълнени, държавите членки не са длъжни да прилагат директивата.

- 1.3. По силата на член 2, параграф 4 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда държавите членки могат, в изключителни случаи и при условие че са изпълнени целите на директивата, да освободят конкретни проекти от разпоредбите на директивата, ако прилагането на въпросните разпоредби би противоречало на целта на проекта. В Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда се посочват конкретно процедурите, които държавите членки и Комисията трябва да следват, когато се иска освобождаване от оценка на въздействието върху околната среда на основание на член 2, параграф 4. В директивата обаче не се указва как следва да се тълкува понятието „изключителни случаи“ и опитът показва, че може да възникнат колебания кога е възможно легитимно позоваване на разпоредбите на този член. Когато се прилага това освобождаване, трябва да бъдат спазени и други условия (без да се засягат разпоредбите на член 7 и при условие че са изпълнени целите на директивата).
- 1.4. С член 2, параграф 5 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда се допуска възможността за освобождаване на проект от разпоредбите относно обществените консултации, когато той е приет със специален акт на националното законодателство. Както и при освобождаванията по силата на член 2, параграф 4, при прилагането на това освобождаване трябва да бъдат спазени други условия (без да се засягат разпоредбите на член 7 и при условие че са изпълнени целите на Директивата).
- 1.5. Настоящото известие е предназначено да съдейства на националните органи да прилагат Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Единствено Съдът на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът на ЕС“) е компетентен да тълкува авторитетно правото на ЕС.
- 1.6. За да може да се позовават на тези освобождавания, държавите членки трябва да транспонират изцяло съответните разпоредби на директивата в националното право.

2. Отбрана и реагиране в граждански аварийни ситуации — член 1, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда

Член 1, параграф 3 от Директива 2011/92/ЕС, изменена с Директива 2014/52/ЕС

Член 1, параграф 3 — Държавите членки могат да решават във всеки отделен случай и ако това е предвидено съгласно националното законодателство, да не прилагат настоящата директива за проекти или части от проекти, които служат единствено на целите на отбраната или за проекти, които служат единствено за реагирането в граждански аварийни ситуации, ако считат, че такова прилагане би имало неблагоприятни последици за постигането на тези цели.

* Подчертаният текст показва измененията, въведени с Директива 2014/52/ЕС.

- 2.1. С член 1, параграф 3 от директивата на държавите членки се разрешава да изключват проекти или части от проекти от приложното поле на директивата и следователно от процедурата за оценка на въздействието върху околната среда. Това изключване се прилага само спрямо проекти или части от проекти, които служат единствено на целите на отбраната или за реагирането в граждански аварийни ситуации. Държавата членка, която прилага това изключване, трябва да докаже, че прилагането на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда би имало обратен ефект за постигането на въпросната цел.
- 2.2. В предишни версии на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда (Директива 85/337/ЕИО, кодифицирана с Директива 2011/92/ЕС) вече бе разрешено освобождаване в случаи на осигуряване на отбраната. С Директива 2014/52/ЕС се уточнява, че дадена държава членка може да приложи освобождаването само ако забраната е единствената цел на проекта. Това ограничаване се използва, за да се избегнат проблеми при тълкуването (проектите от смесено естество остават в приложното поле на директивата ⁽¹⁾) и да се гарантира хармонизирано прилагане на освобождаването. Понятието „отбрана“ обхваща и проекти, свързани с дейности на съюзническите сили на територията на държавите членки в съответствие с международните задължения (вж. съображение 19 от Директива 2014/52/ЕС).

⁽¹⁾ Съдът на ЕС се е произнесъл, че член 1, параграф 4 от Директива 85/337/ЕИО следва да се тълкува в смисъл, че летище, което може да служи едновременно и за граждански, и за военни цели, но се използва основно за търговски цели, попада в приложното поле на директивата (С-435/97, WWF и др., точки 65—67).

- 2.3. Приложното поле на член 1, параграф 3 беше разширено, така че да обхваща реагирането в граждански аварийни ситуации ⁽²⁾. Това изменение беше въведено въз основа на опита от прилагането, но има за цел също така да приведе Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда в съответствие с Директива 2001/42/ЕО ⁽³⁾ относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (наричана по-нататък „Директивата за стратегическата екологична оценка“). Подобно на случая с отбраната, съответната държава членка може да освободи проект от приложното поле на директивата по силата на член 1, параграф 3 само ако реагирането в гражданска аварийна ситуация е единствената цел на проекта.
- 2.4. В миналото е било възможно държавите членки да освобождават проекти, свързани с граждански аварийни ситуации, в изключителни случаи в съответствие с член 2, параграф 4 от Директива 2011/92/ЕС. Преместването на тази възможност в член 1, параграф 3 означава, че ако проектът отговаря на условията в член 1, параграф 3, не е необходимо държавите членки да преминават през процедурата по уведомяване или да изпълняват целите на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда.
- 2.5. Въпреки това свързаната с освобождаванията установена съдебна практика на Съда на ЕС сочи, че разпоредбата следва да се тълкува ограничително. По дело *Bolzano C-435/97* Съдът прие следното относно член 1, параграф 4 (национална отбрана) от Директива 85/337/ЕО: „Такова освобождаване въвежда изключение от предвиденото в директивата общо правило, че въздействието върху околната среда следва да се оценява предварително, и съответно трябва да се тълкува ограничително“.
- 2.6. Следователно освобождаването обхваща единствено проекти за реагиране в граждански аварийни ситуации, а не проекти, с които се въвеждат мерки за предотвратяване на такива ситуации. По принцип освобождаването би било обосновано само ако аварийната ситуация, която е породила необходимостта от проекта, не е можело да бъде предвидена или ако проектът не е можел да бъде проведен по-рано, в случай че ситуацията е можело да бъде предвидена. Проект за борба с наводнения например може да бъде счетен за мярка за реагиране на потенциална аварийна ситуация (която е достатъчно неотложна за оправдаване на освобождаването), само ако е било невъзможно да бъде осъществен по-рано. Ако обаче на точно това място наводнения са се случвали няколкократно и проектът е закъсняла мярка, предприета за предотвратяване на потенциална бъдеща аварийна ситуация, тогава е малко вероятно освобождаването да бъде оправдано. От друга страна, би могло да има аварийни ситуации, в това число някои природни бедствия, които е можело да бъдат предвидени, но не и предотвратени, и които пораждават необходимостта от проекти (като неотложна/незабавна реконструкция или строителни работи за предотвратяване на по-нататъшни щети), които е вероятно да отговарят на условията за освобождаване.
- 2.7. Комисията е събрала на едно място основните решения на Съда на ЕС в тази област, за да бъдат използвани от публичните органи на държавите членки ⁽⁴⁾.

3. Изключителни случаи — член 2, параграф 4 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда

Член 2, параграф 4 от Директива 2011/92/ЕС, изменена с Директива 2014/52/ЕС

Без да се засягат разпоредбите на член 7, държавите членки могат, в изключителни случаи, да освободят конкретен проект от разпоредбите на настоящата директива, когато прилагането на въпросните разпоредби би оказало отрицателно въздействие върху целите на проекта, при условие че са изпълнени целите на настоящата директива.

- ⁽²⁾ Понятието „граждански аварийни ситуации“ беше въведено с Директива 2014/52/ЕС въз основа на опита от прилагането. Този опит показва, че спазването на Директива 2011/92/ЕС можеше да има неблагоприятни последици, наред с другото и върху околната среда, когато става дума за проекти, чиято единствена цел е реагирането в граждански аварийни ситуации. Директивата не съдържа определение на понятието „гражданска аварийна ситуация“. Някои примери за събития, които биха могли да доведат до гражданска аварийна ситуация, са представени в Работен документ на службите на Комисията „Overview of Natural and Man-made Disasters Risks the European Union may face“ („Преглед на природните и предизвиканите от човека рискове от бедствия, с които Европейският съюз може да се сблъска“). Те включват наводнения, земетресения и промишлени аварии.
https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/swd_2017_176_overview_of_risks_2.pdf.
- ⁽³⁾ В член 3, параграф 8 от Директивата за стратегическата екологична оценка се съдържа освобождаване за планове и програми, чиято единствена цел е да обслужват гражданско извънредно положение. Макар предисторията на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда и на Директивата за стратегическата екологична оценка да е различна, съществува връзка между тях, доколкото последната се прилага спрямо планове и програми в основните сектори, които определят рамката, в която може за се разреши бъдещото осъществяване на проекти съгласно Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда.
- ⁽⁴⁾ Решения на Съда на Европейския съюз: http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_rulings_web.pdf стр. 26.

В тези случаи държавите членки:

- a) преценяват дали друга форма на оценяване би била подходяща;
- b) предоставят на заинтересованата общественост информацията, получена чрез други форми на оценяване, посочени в буква a), информацията, отнасяща се до решението за предоставяне на освобождаване и до причините за предоставянето на това освобождаване;
- в) преди да дадат съгласие, информират Комисията за причините, обосноваващи предоставеното освобождаване, и когато е приложимо, ѝ предоставят информацията, която е дадена на техните граждани.

Комисията незабавно изпраща получената документация на останалите държави членки.

Комисията ежегодно докладва на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на настоящия параграф.

* *Подчертаният текст показва измененията, въведени с Директива 2014/52/ЕС.*

Разпоредби на Директивата

- 3.1. Член 2, параграф 4 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда (предишен член 2, параграф 3 от Директива 85/337/ЕИО) предвижда възможността държавите членки да освободят конкретен проект от изискванията на Директивата в „изключителни случаи“ и в такива случаи да използват алтернативна форма на оценяване. Следователно това освобождаване би било прилагано според конкретния случай и не би било разрешено например да се освободи цяла категория проекти. В посочения член се установяват процедурните стъпки, които следва да се предприемат, когато се използва освобождаването. Освен това в него се изисква Комисията да докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на разпоредбата. В член 2, параграф 3 бяха въведени леки изменения с Директива 97/11/ЕО, като беше включен текстът „без да се засяга член 7“ (трансгранични разпоредби), а думите „когато е подходящо“ в член 2, параграф 3, буква в) бяха заменени с „когато е приложимо“. Разпоредбата беше изменена отново с Директива 2003/35/ЕО, считано от 25 юни 2005 г., с цел да бъдат включени разпоредбите на Конвенцията от Орхус относно участието на обществеността и достъпа до правосъдие. Основното въздействие на това изменение беше премахването на свободата на преценка на държавите членки дали информацията относно други форми на оценяване трябва да бъде предоставяна на обществеността. С Директива 2014/52/ЕС се добавят две изисквания за използването на член 2, параграф 4: освобождаването може да бъде приложено, „когато прилагането на въпросните разпоредби [разпоредбите на директивата] би оказало отрицателно въздействие върху целите на проекта“ и „при условие че са изпълнени целите на настоящата директива“.

Транспониране

- 3.2. С член 2, параграф 4 на държавите членки се предоставя вариант да транспонират разпоредбата. Ако този вариант бъде използван, от съображения за правна сигурност формулировката в транспониращото законодателство следва да се придържа възможно най-близо до формулировката в директивата, за да се избегне отклоняване от условията на директивата.

Значение на понятието „изключителни случаи“

- 3.3. В предишните версии на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда член 2, параграф 4 не съдържа определение на понятието „изключителни случаи“, нито примери за видовете случаи, които може да попадат в приложното му поле.
- 3.4. Позицията на Съда на ЕС е, че „разпоредба от общностното право, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Общността, което трябва да бъде направено, като се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на разглежданата правна уредба“ (вж. решението по дело C-201/02 (*Delena Wells*), точка 37).
- 3.5. Понятието „изключителни случаи“ се тълкува стеснително от Съда на ЕС, който е следвал този подход във връзка с освобождаванията по член 1, параграф 4 (национална отбрана) и член 1, параграф 5 (проекти, приети със специален акт на националното законодателство) от Директива 85/337/ЕИО. В решението си по дело *Linster* (C-287/98, точка 49) Съдът се произнесе, че „член 1, параграф 5 от Директивата следва да се тълкува с оглед на целите на Директивата и на факта, че тъй като това е разпоредба, ограничаваща приложното поле на Директивата, тя трябва да бъде предмет на ограничително тълкуване“. От формулировката в Директива 2014/52/ЕС става ясно, че освобождаването по член

2, параграф 4 не би могло да се обоснове само с факта, че за даден случай може да се докаже, че е изключителен. Би било неоснователно освобождаването да се приложи в случай, в който факторите, които го правят изключителен, не възпрепятстват пълното спазване на директивата. С други думи, освобождаването трябва да бъде свързано с невъзможността да се изпълнят изцяло изискванията на директивата, без да се накърни целта на проекта.

- 3.6. В неотдашното си решение по дело *Doel* (C-411/17, точки 97 и 101) Съдът на ЕС установи, че необходимостта да се гарантира сигурността на електроснабдяването не е изключено да представлява „изключителен случай“. Съгласно практиката на Съда на ЕС член 2, параграф 4 изисква държавата членка да докаже, че рискът за сигурността на това снабдяване е „разумно допустим“⁽⁵⁾, а планираният проект трябва да е достатъчно неотложен, за да е оправдано неизвършването на оценката. Освен това опитът на Комисията с уведомленията за освобождаване по член 2, параграф 4 може да предостави примери за ситуации, които биха могли да бъдат определени като „изключителни случаи“. От 2014 г. до 2017 г. Европейската комисия е получила няколко уведомления, които попадат в категорията „изключителни случаи“. Въпреки че повечето от тях са били случаи на реагиране в граждански аварийни ситуации, при които съгласно член 2, параграф 4 от Директива 2014/52/ЕС не се изисква процедура по уведомяване, някои са били от изключително естество поради причини, различни от реагирането в граждански аварийни ситуации.
- 3.7. Освобождаването по член 2, параграф 4 относно „изключителните случаи“ беше приложено в три случая в периода от 2014 г. до 2017 г. В един от тях беше необходимо да се осигури снабдяване с газ, в друг случай проект беше нужен за удовлетворяване на стратегически интерес в областта на енергията от възобновяеми източници, а в третия случай основанието за проекта беше да се изпълнят политически задължения на високо равнище, поети от страна на публични органи с цел изграждане на доверие между общности в контекста на по-широки помирителни преговори. Във всички посочени случаи спешната необходимост от проекта е била такава, че непродължаването му щеше да е било в противоречие с обществения интерес и да застраши политическата, административната или икономическата стабилност и сигурност. Ако възникне такава ситуация, съществува известна, макар и ограничена, възможност за прилагане на това освобождаване, стига да са изпълнени всички условия.
- 3.8. Както е посочено по-горе, обстоятелствата по даден изключителен случай трябва да бъдат такива, че спазването на всички изисквания на директивата би било невъзможно или неосъществимо и би имало обратен ефект за постигането на целта на проекта. Такъв е случаят например, когато даден проект трябва евентуално да бъде одобрен и осъществен толкова бързо, че преди вземането на решение за пристъпване към изпълнение няма достатъчно време за изготвяне на цялата информация за околната среда, която се изисква съгласно член 5, параграф 1, или за провеждане на обществена консултация. По силата на член 2, параграф 4 от директивата дерогация от разпоредбите на член 7 относно трансграничната консултация е невъзможна, дори в изключителни случаи⁽⁶⁾.

Ограничения във връзка с поверителността

- 3.9. Може да има обстоятелства, при които оповестяването на информация за околната среда не би било в обществен интерес или дори би могло да засегне интересите, които е предназначена да защитава Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Такъв е случаят например, когато необходимостта от опазване на местообитание налага местоположението му да бъде пазено в тайна. За такива случаи се отнася член 10. Той гласи, че разпоредбите на директивата не засягат задължението на компетентните органи да „спазват ограниченията, налагани от законовите, подзаконовите и административните разпоредби и възприетите правни практики по отношение на търговската и промишлената поверителна информация, включително защитата на интелектуалната собственост и опазването на обществените интереси“. Тук е налице взаимовръзка с мерки като тези, с които се прилага Директива 2003/4/ЕО⁽⁷⁾ относно обществения достъп до информация за околната среда; член 4 от посочената директива позволява на държавите членки да откажат искане за предоставяне на информация за околната среда, ако разкриването на информацията би могло да се отрази неблагоприятно, наред с другото, върху „опазването на околната среда, за която тази информация се отнася, като например местоположението на редки видове“. По-нататък в разпоредбата се подчертава, че във всеки конкретен случай обслужваният обществен интерес от разкриването трябва да се преценява спрямо обслужвания интерес от отказа. Следователно позоваване на освобождаването по член 2, параграф 4 не би било необходимо, доколкото информация за околната среда би могла да не бъде предоставяна на основание на действието на член 10 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда във връзка с член 4 от Директива 2003/4/ЕО относно обществения достъп до информация за околната среда.

⁽⁵⁾ Вж. решението по дело C-411/17, точка 101.

⁽⁶⁾ Вж. решението по дело C-411/17, точка 101.

⁽⁷⁾ Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1558533359746&uri=CELEX:32003L0004>.

Изпълнение на целите на директивата

- 3.10. Както е посочено в точки 1.4 и 3.1 по-горе, едно от условията за прилагането на освобождаването по член 2, параграф 4 е държавите членки да гарантират, че са изпълнени целите на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Следователно на държавите членки се дава известна свобода на преценка, в чиято рамка могат да освобождават конкретни проекти от разпоредбите на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Тази гъвкавост обаче не трябва да подкопава основната цел, посочена в член 2, параграф 1 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда.
- 3.11. Основната цел на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, посочена в член 2, параграф 1, е следната: преди да бъде дадено разрешение за осъществяване, проектите, които биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда, да бъдат предмет на изискването за получаване на разрешение за осъществяване и на оценка на тяхното въздействие върху околната среда. Това изисква процес, състоящ се от минимален набор от изисквания, които трябва да бъдат изпълнени за постигането на тази цел. Тези изисквания включват изготвяне на екологичен доклад, предоставяне на информация, провеждане на консултации, вземане предвид на резултатите от екологичната оценка, предоставяне на информацията относно решението, взето в края на оценката, и гарантиране на достъп до правосъдие. Тъй като има изключителните случаи, в които посоченият по-горе минимален набор от изисквания не може да бъде изпълнен по член 2, параграф 4, държавите членки трябва да изпълнят условията по член 2, параграф 4, букви а)–в) относно преценяването на друга форма на оценяване. Освен това те трябва да уведомяват обществеността и Комисията, за да се гарантира, че се спазва посочената в член 2, параграф 1 основна цел. Както потвърди Съдът по дело *Doel* (С-411/17, точка 99), тези [условия] не са чисти формалности, а условия, с които трябва да се гарантира зачитането във възможно най-голяма степен на целите, преследвани с Директивата за ОВОС.

Разглеждане на възможността за други форми на оценяване и обществено участие

- 3.12. Държава членка, която поиска освобождаване по член 2, параграф 4, трябва да разгледа въпроса дали може да се предприеме друга форма на оценяване. Както беше разяснено по-горе, целите на директивата следва да се съблюдают, когато се преценява дали е подходяща друга форма на оценяване. Когато е възможна друга форма на оценяване и тя е сметена за подходяща, получената информация трябва да се предостави на заинтересованата общественост и заинтересованата общественост трябва да бъде информирана относно решението за предоставяне на освобождаване и причините за предоставянето на това освобождаване. Предвид сходството с член 6, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, държавите членки следва да разгледат възможността за предоставяне по същия начин на всяка информация за околната среда, получена чрез друга оценка. Прилагането на тази разпоредба обаче не засяга задълженията за оценяване, произтичащи от други директиви (например член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата за местообитанията ⁽⁸⁾ или член 4, параграф 7 от Рамковата директива за водите ⁽⁹⁾).
- 3.13. Оценките могат да приемат няколко различни форми. Когато например даден проект е съставен от няколко етапа, би могло да е подходящо да се извърши частична оценка на въздействието върху околната среда, която обхваща само някои от тях. Докато спазването на изискванията на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда би могло да бъде възпрепятствано в първия етап поради неотложния характер на проекта, то би могло да е напълно осъществимо за последващите етапи. Това би представлявало пропорционално реагиране на изключителния случай, като се гарантира, че изискванията на директивата се спазват, доколкото е възможно.
- 3.14. Частична оценка на въздействието върху околната среда би могла да бъде подходяща, когато например поради изключителните обстоятелства не всички елементи от приложение IV към директивата могат да бъдат включени в доклада за оценка на въздействието върху околната среда. Такъв би бил случаят, когато само част от данните, които се изискват за определяне и оценяване на вероятните основни последици от проекта върху околната среда, биха могли да се получат от самото начало (например в случаите, в които биха били необходими проучвания за период от поне една година за установяване на възможното присъствие на защитени видове, но доказаната неотложност на проекта изисква работата да започне в рамките на по-кратък период). Друг пример би могъл да бъде, когато възникне неотложна и неочаквана необходимост от обезвреждане на опасни отпадъци и бързо трябва да се определи най-подходящото депо сред голям брой потенциални депа, но няма достатъчно време да се направи пълна оценка на всяко от тях. Въпреки че оценката на въздействието върху околната среда трябва да се извърши, доколкото е възможно, при подобен случай би могло да е подходящо да се направи оценка на най-неотложните екологични съображения (като последиците за подпочвените води) на всяко депо.

⁽⁸⁾ ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7.

⁽⁹⁾ ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.

Задължение за информтиране на Комисията

- 3.15. С член 2, параграф 4, буква в) се изисква държава членка, която използва освобождаването, да информира Комисията, преди да даде съгласие за проекта. На Комисията трябва да се изпратят причините, обосноваващи освобождаването, и когато е приложимо, информацията, която е предоставена на обществеността.
- 3.16. Тъй като освобождаването често се използва при обстоятелства, които изискват незабавно действие, е препоръчително държавите членки да разработят вътрешни процедури, включващи евентуално стандартни формуляри, за да гарантират, че това изискване за уведомяване няма да бъде пренебрегнато. В причините, обосноваващи освобождаването, следва да се посочи не само защо ситуацията е изключителна или неотложна, но и защо не е възможно спазването на изискванията на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Тъй като информацията трябва да се изпрати на Комисията, преди да бъде дадено съгласие за проекта, държавите членки трябва да действат бързо. Препоръчително е в допълнение към изпращането на официално писмо до Комисията да се използва и електронно уведомяване.
- 3.17. Препоръчително е държавите членки да посочат вида на освободения проект, като се позоват на съответното приложение към Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда.
- 3.18. В съответствие с изискването в член 2, параграф 4, буква в) Комисията трябва да изпрати получената документация на останалите държави членки. Няма конкретна разпоредба, съгласно която друга държава членка да представя коментари по тази документация. На практика Комисията информира по електронната поща групата от националните експерти по оценка на въздействието върху околната среда/стратегическа екологична оценка и уведомява постоянните представителства на държавите членки към Европейския съюз.

4. Законодателни актове — член 2, параграф 5 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда

Член 2, параграф 5 от Директива 2011/92/ЕС, изменена с Директива 2014/52/ЕС

Без да се засягат разпоредбите на член 7, в случаи когато даден проект е приет със специален акт на националното законодателство, държавите членки могат да освободят въпросния проект от разпоредбите във връзка с обществените консултации съгласно настоящата директива, при условие че са изпълнени целите на настоящата директива.

Държавите членки информират Комисията за всяко освобождаване, посочено в първата алинея, на всеки две години, считано от 16 май 2017 г.

* Нов параграф, въведен с Директива 2014/52/ЕС.

- 4.1. Този параграф позволява на държавите членки да освобождават проекти **от разпоредбите** относно обществените консултации на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, в случай че проектите са приети със специален акт на националното законодателство и при условие че националната законодателна процедура изпълнява целите на директивата. Обосновката за това освобождаване е, че целите, свързани с обществените консултации, се постигат по законодателен път (вж. съображение 24 от Директива 2014/52/ЕС). Когато е целесъобразно, това освобождаване не засяга задължението на държавата членка да предвиди трансгранична консултация в съответствие с член 7. Държавите членки, които използват член 2, параграф 5, информират Комисията за всяко освобождаване на всеки две години, считано от 16 май 2017 г.
- 4.2. Разпоредбата за изключване на проекти, приети с актове на националното законодателство, попадеше в член 1, параграф 4 от Директива 2011/92/ЕС (съответно член 1, параграф 5 от Директива 85/337/ЕИО). Задължението беше от общ характер и се разрешаваше пълно изключване на такива проекти от приложното поле на директивата. Съгласно Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 2014/52/ЕС, същината на това изключване се измени и сега то е свързано само с процедурата на обществени консултации. Вследствие на това трябва да бъдат спазени всички задължения, свързани с информтиране на обществеността и консултации с органи в областта на околната среда или с регионални/местни органи (вж. член 6, параграф 1 от директивата).

Определяне на проекти, приети с национален законодателен акт

- 4.3. За да се прилага правилно освобождаването по член 2, параграф 5 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, е необходимо да бъдат спазвани изискванията за определяне на специален акт на националното законодателство и на процедурите, които водят до приемането му, така както тези изисквания са посочени в съществуващите решения на Съда на ЕС по този въпрос ⁽¹⁰⁾.
- 4.4. По отношение на необходимата точност на законодателния акт, трябва да е ясно, че става въпрос за специален акт, с който се приемат подробностите по проекта по законодателен път. От формулировката на въпросния акт трябва също така да е видно, че целите на директивата във връзка с обществените консултации са постигнати по отношение на въпросния проект.
- 4.5. Важно е да се отбележи, че съществуването на административна процедура само по себе си не може автоматично да означава, че проектът се разглежда като такъв, чиито подробности са приети със специален законодателен акт в съответствие с член 2, параграф 5. Дадена мярка следва да се приеме от законодателен орган, като например национален или регионален парламент, след обществено парламентарно разискване. В същото време одобрението ѝ трябва да отговаря на следните две условия:
- 1) Първото условие налага подробностите по проекта да бъдат приети със специален законодателен акт. Следва да се отбележи, че понятията „проект“ и „разрешение за осъществяване“ са определени в член 1, параграф 2 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда. Следователно за да попада в приложното поле на член 2, параграф 5 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда, даден законодателен акт, с който се приема проект, трябва да бъде специален и да притежава същите характеристики като разрешение за осъществяване от този вид. По-специално актът трябва да дава на възложителя на проекта правото да го осъществи, без да е необходимо да се приемат други мерки, за да може той да бъде оправомощен да пристъпи към изпълнението му.
  - 2) Съгласно второто условие целите на директивата ⁽¹¹⁾, включително целта за предоставяне на информация, трябва да бъдат постигнати по законодателен път. Следователно към момента на приемане на проекта националният законодател трябва да има на свое разположение достатъчно информация и тази информация трябва да бъде равностойна на информацията, която би била представена на компетентния орган при обикновената процедура за даване на съгласие за проект в съответствие с член 5, параграф 1 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда и приложение IV към нея.
- 4.6. Законодателен акт, с който само и единствено се ратифицира заварен административен акт, като същият законодателен акт се ограничава да посочи наличието на императивни съображения от общ интерес, без да е извършена законодателна процедура по същество и да са изпълнени двете горепосочени условия, не може да се разглежда като специален законодателен акт за целите на член 2, параграф 5.

Съдебен контрол за проекти, приети с национален законодателен акт

- 4.7. Друг важен аспект във връзка с прилагането на изключенията по член 2, параграф 5 е предпоставката за гарантиране, че в съответствие с член 11 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда всеки такъв законодателен акт трябва да може да бъде оспорен съгласно националните процесуални правила пред национален съд или друг независим и безпристрастен орган, установен със закон, що се отнася до неговата материална или процесуална законосъобразност.

⁽¹⁰⁾ През 2017 г. службите на Комисията публикуваха документ, обобщаващ съдебната практика на Съда на ЕС, в който, наред с другото, се съдържа раздел, посветен на понятието „проекти, приети със законодателен акт“ във връзка с Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието върху околната среда (съответно Директива 85/337/ЕИО), тъй като тази разпоредба бе предмет на няколко решения на Съда на ЕС. Решенията са свързани с разпоредбите преди изменението на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда с Директива 2014/52/ЕС, но въпреки това общите принципи остават приложими. Вж. стр. 33—35 за раздела относно законодателните актове. http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_rulings_web.pdf. Освен това Съдът наскоро потвърди своята практика със становището по дело *Doel* (C-411/17, точки 104—111).

⁽¹¹⁾ Основната цел в съответствие с член 2, параграф 1 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда е да се гарантира, че преди да бъде дадено разрешение за осъществяване, проектите, които биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда, наред с другото, поради своя характер, мащаби или местоположение, са предмет на изискването за получаване на разрешение за осъществяване и на оценка относно тяхното въздействие върху околната среда.

- 4.8. Ако срещу такъв акт не е предвидено никакво производство за обжалване, всяка национална юрисдикция, която е сезирана в рамките на своята компетентност, следва да упражни контрол и въз основа на него да изведе съответните последици, като евентуално остави този законодателен акт без приложение ⁽¹²⁾.

5. Обобщение на основните елементи

- Освобождаванията от общите правила трябва да се тълкуват и прилагат ограничително.
- За да се приложи общото освобождаване от приложното поле на директивата, въпросният проект трябва да служи единствено на целите на отбраната или за реагирането в граждански аварийни ситуации по член 1, параграф 3.
- Изключването поради „реагиране в граждански аварийни ситуации“ е малко вероятно да бъде оправдано, ако то е предназначено за ползване в ситуация, която би могла да бъде както предвидена, така и предотвратена.
- Понятието „изключителни случаи“ в член 2, параграф 4 следва да се тълкува ограничително. За да може даден случай да се разглежда като „изключителен“, държавата членка трябва да докаже, че съответният риск (например за сигурността на електроснабдяването) е „разумно допустим“ и че планираният проект е достатъчно неотложен.
- Важен критерий за обосноваване на използването на член 2, параграф 4 е невъзможността за пълно спазване на директивата, а не само фактът, че случаят е изключителен.
- Когато се обмисля използване на член 2, параграф 4, следва да се разгледа възможността за предоставяне на частична оценка или на друга форма на оценяване, при условие че са изпълнени целите на директивата.
- Държавите членки трябва да предприемат бързи действия (преди издаване на разрешение), за да предоставят на Комисията причините, обосноваващи освобождаването.
- Освобождаването по член 2, параграф 5 е свързано единствено с изискванията относно обществените консултации.
- Когато прилагат освобождаване, държавите членки трябва все пак да гарантират, че се спазват останалите задължения съгласно директивата (например трансграничната консултация, разпоредбите относно достъпа до правосъдие) или изискванията на други директиви.

⁽¹²⁾ C-128/09, *Boxus* и др., точки 52—55, 57; C-182/10, *Solvay* и др., точка 52.